

การปฏิรูปประเทศกับการเลือกตั้ง

สายตรงท้องถิ่น

รศ.ดร.โกวิท วงงาม

คำประกาศการยึดอำนาจการปกครองประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เมื่อเดือนพฤษภาคม 2557 ประการสำคัญหนึ่งก็คือ “การเสนอการปฏิรูปประเทศ” ซึ่งจนถึงปัจจุบันส่วนหนึ่งกำลังเดินหน้าเร่งการปฏิรูปทั้งโดยการใช้อำนาจของรัฐบาลและในฐานะหัวหน้า คสช. ซึ่งในหลายเรื่องดำเนินการไปได้ด้วยดีกับอีกส่วนหนึ่งใช้กลไกของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ที่มีส่วนเสนอความคิดและแผนการปฏิรูปต่างๆ ต่อรัฐบาล รวมทั้งการใช้อำนาจของเรื่องผ่านช่องทางกฎหมายโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) แต่ส่วนอีกมุมหนึ่งการปฏิรูปประเทศต้องยอมรับกันว่าบางเรื่องก็ยังไม่ได้ดำเนินการปฏิรูปหรือบางเรื่องเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปเท่านั้น ซึ่งเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องประเมินและทบทวนการปฏิรูปประเทศโดยภาพรวมว่ามีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

ผมเข้าใจว่า “การปฏิรูปประเทศต้องอาศัยเวลาและแผนที่ชัดเจน” เพราะปัญหาต่างๆ ของสังคมไทยที่หมักหมมให้แก่ปัญหานั้นมีอยู่มากมายบางเรื่องแก้ไขได้ยากมากและบางเรื่องเมื่อคิดจะแก้ไขก็จะมีผลกระทบต่อกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ซึ่งแน่นอนต้องใช้ความมีภาวะผู้นำที่มีความเด็ดขาดในการแก้ไขปัญหาคำถามจึงมีอยู่ว่า การปฏิรูปประเทศจะเดินหน้าไปได้อย่างไร? คำตอบส่วนหนึ่งรัฐบาลและ คสช. ก็ได้ฝากความหวังไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับ 2560 โดยเห็นว่ามิชอบในรัฐธรรมนูญในเรื่องการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาประเทศเพื่อคาดหวังให้สานต่อและมีความต่อเนื่องกันไป โดยมุ่งหวังที่จะไม่ให้การปฏิรูปประเทศสะดุดจึงกำหนดให้มีกฎหมายบัญญัติ “เรื่องยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาประเทศกับการปฏิรูปประเทศ” เพื่อหวังให้รัฐบาลภายหลังจากการเลือกตั้งตามโรดแมป ที่จะเกิดขึ้นเข้ามาสาน

ต่อให้การปฏิรูปประเทศต่อไปได้

แต่อย่างไรก็ตามการปฏิรูปประเทศกับการเลือกตั้งมีข้อคิดที่ต้องวิเคราะห์ในหลายประเด็นว่าจะมีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไรหรือการปฏิรูปประเทศไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งแต่อย่างใดใช่หรือไม่? นี่คือโจทย์สำคัญที่จะต้องหาคำตอบที่จะนำไปสู่นาคตของประเทศต่อไป นอกจากนี้แล้วเมื่อพิจารณาจากคำถามของนายกรัฐมนตรีนอกเหนือไป (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ที่ได้ตั้งคำถามให้แก่ประชาชนช่วยกันตอบ 4 ข้อ ซึ่งผลโพลของ 2 สำนัก ทั้งนิด้าโพลและกรุงเทพโพลล์ ซึ่งได้นำคำถามบางส่วนไปสอบถามความคิดเห็นของประชาชนและเห็นว่าความคิดเห็นของประชาชนที่ตอบคำถามให้กับทั้ง 2 สำนักโพลดูจะไปในทำนองที่สอดคล้องกัน ดังเช่น

ประเด็นที่ว่า การเลือกตั้งเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของประชาธิปไตย แต่การเลือกตั้งอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงอนาคตของประเทศ

และเรื่องอื่นๆ เป็นความคิดที่ถูกต้องหรือไม่? ประเด็นนี้ผลโพลของนิด้า พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.52 บอกว่า เป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง แปลความว่าประชาชนมีความเห็นว่า ประชาธิปไตยต้องคำนึงถึงอนาคตของประเทศ ไม่ใช่พิจารณาการเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว ดังนั้นอนาคตประเทศไม่ได้ขึ้นอยู่กับเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยและองค์ประกอบอื่นหลายๆ ประการ อาทิ การปฏิรูปประเทศในทุกๆ ด้านและสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศ

ส่วนผลโพลของกรุงเทพโพลล์ เผยผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 30.2 ต้องการให้ประชาชนตระหนักถึงสถานการณ์บ้านเมืองก่อนการเลือกตั้ง รองลงมา ร้อยละ 29.4 สะท้อนว่า หากบ้านเมืองยังไม่สงบเรียบร้อย อาจไม่มีการเลือกตั้งตามโรดแมป อีก ร้อยละ 26.6 มองว่า หากไม่มีความสุจริตเที่ยงธรรมทางการเมืองก็จะไม่มีการเลือกตั้ง และร้อยละ 13.8 ส่งสัญญาณถึงนักการเมืองว่า ต้องมีการปฏิรูปตัวเองและตั้งคำถามว่า นักการเมืองปฏิรูปตัวเองแล้วหรือยัง?

ที่สำคัญเมื่อถามถึงเวลาที่เหมาะสมกับการเลือกตั้งทั่วไปปรากฏว่าประชาชนร้อยละ 69.9 ตอบว่า เมื่อสถานการณ์ของประเทศอยู่ในภาวะประเทศที่เหมาะสม และค่อยมีการเลือกตั้ง ขณะที่ ร้อยละ 30.1 เห็นว่าควรเลือกตั้งในเวลาที่กำหนดไว้ตามโรดแมป

เมื่อวิเคราะห์ตามผลโพลของทั้ง 2 สำนัก อาจกล่าวได้ว่า ประชาชนมีความต้องการหรือคาดหวัง โดยให้นำหนักไปที่การปฏิรูปประเทศและความตระหนักถึงสถานการณ์บ้านเมืองที่มีความสงบเรียบร้อยก่อนการเลือกตั้งทั้งนี้ดูเหมือนว่าประชาชนจะไม่ค่อยไว้วางใจว่าภายหลังจากการเลือกตั้งและมีรัฐบาลประชาธิปไตยจะมีสถานการณ์ความไม่สงบเรียบร้อย ความขัดแย้งทางการเมืองและการต่อสู้ทางการเมืองโดยใช้กำลังอาวุธ จะกลับคืนมาเหมือนวัฏจักรเดิมๆ ก่อนเหตุการณ์ยึดอำนาจประเทศเมื่อเดือนพฤษภาคม 2557 อีกหรือไม่? ซึ่งหากเป็นไปตามรูปการณ์ดังที่กล่าว ก็อาจส่งผลให้การปฏิรูปประเทศเดินหน้าไปไม่ได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี 2560 ไปแล้วและในทำนองเดียวกันรัฐธรรมนูญก็ยังให้อำนาจรัฐบาลและ คสช. ยังคงมีอำนาจเต็มในการใช้อำนาจเหมือนเดิม แต่ก็ดูเหมือนว่าสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศยังมีจุดที่น่าเป็นห่วงทั้งในแง่ของการวางระเบิดและความหมิ่นเหม่ของการใช้ความรุนแรง อาทิ การลอบวางระเบิดที่สนามหลวงช่วงช่วงโรงละครแห่งชาติ การลอบวางระเบิดที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า รวมทั้งมีการชนอาวุธระเบิดที่มีให้พบเห็นกันอยู่ สิ่งเหล่านี้ก็อาจเป็นส่วนหนึ่งของเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ประชาชนไม่ไว้วางใจต่อสถานการณ์ประเทศ ซึ่งยังไม่รวมความถึงการใช้อิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ที่ยังมีอิทธิพลและเคลื่อนไหวให้เห็นอยู่เนืองๆ ปรากฏการณ์ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ เป็นคำถามและเป็นโจทย์ที่ส่งสัญญาณว่ารัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจะสามารถจัดการกับปรากฏการณ์ดังกล่าวได้หรือไม่ หรือจะดำเนินการเพิ่มเติมสถานการณ์ให้มิปัญหาหนักขึ้นหรือไม่

ส่วนการปฏิรูปประเทศเมื่อมองจากสภาพการณ์แล้ว เข้าใจว่า

คนไทยทุกคนมีความคาดหวังมีความต้องการให้การปฏิรูปประเทศเป็นส่วนหนึ่งของการคลี่คลายปัญหาและส่วนหนึ่งเป็นการเดินทางพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการคลี่คลายปัญหาจากการจัดการปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาการคลี่คลายความขัดแย้ง ปัญหาการปราบปรามผู้มีอิทธิพลรวมทั้งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเหลื่อมล้ำในสังคมซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้มีความคาดหวังอยากให้มีการปฏิรูปที่เกิดผลให้เป็นรูปธรรมและเห็นว่าเวลาที่เหลืออยู่ของรัฐบาลและ คสช. น่าจะดำเนินการให้มีเป้าหมายให้ชัดเจนว่า ในระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว จะทำเรื่องอะไรบ้าง

ส่วนการปฏิรูปประเทศที่ถือได้ว่าได้มีการวางรากฐานไว้แล้วก็ต้องดำเนินการสานต่อ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูปด้านการศึกษา การส่งเสริมประชาชนให้เป็นพลเมืองที่เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อนาคตของประเทศ การปฏิรูปความเป็นธรรม ความเหลื่อมล้ำและความสมานฉันท์ของคนในชาติก็เป็นการรอบที่ควรจะทำให้มีความชัดเจน รวมทั้งการส่งเสริมประชาชนให้รู้จักจัดการตนเอง มีคุณภาพชีวิตที่ดีในทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ก็เป็นประเด็นที่จำเป็นต้องดำเนินการให้มีความมั่นคงนี่คือโจทย์ของรัฐบาลและคสช. รวมทั้งประชาชนที่ต้องช่วยกันขบคิดว่าการปฏิรูปประเทศกับการเลือกตั้งเราจะทำกันอย่างไร?